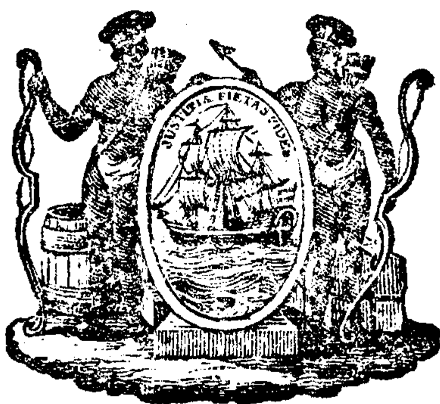
N°. 99. **A°. 1835.**

WOENSDAG, den 11den NOVEMBER,

Nieuwe Surinaamsche Courant.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 7 November 1835.*

Namens Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, wordt bij deze bekend gemaakt, dat de Zetting van het Brood bepaald is, als volgt:

Dat een BROOD van Acht Centen, zal moeten wegen 9 Oncen; — en

Dat van vier Centen, 4 Oncen en 1 Lood.

Wordende alzoo alle Broodbakkers gelast, zich daarna te gedragen.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 9 November 1835.*

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen van den 31sten October ll. n°. 1195/1053, is tot *ADJUNCT-AFSLAGER* benoemd, SAMUEL JUDA LYONS.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Metallographie. — Te Berlijn bestaat thans eene metallographische inrigting, waartoe de eerste aanleiding gegeven werd in het jaar 182. door den toenmaligen Chef van den generalen staf der armee, thans kommanderenden generaal van het 7de armeekorps, den vrijheer VON MÜFFLING, die den kapitein KASCH gelastte, om proeven in het werk te stellen tot het bereiden van eene inkt, welke de eigenschap had, dat het daarmede op het papier geteekende of geschrevene zich onmiddellijk op metalen platen liet overbrengen en duurzaam op dezelve bleef staan. Na vele moeijelijke proeven gelukte het kapitein KASCH, en den daarbij ijverig medewerkenden majoor VON GRZEN, een recept voor eene chemische inkt, welke de gevorderde eigenschappen bezat, uit te vinden. Uit de metalen platen, werden die van *Zink*, als de geschikste voor het verdrukken, gebruikt. Elke verdere proefneming bragt meerdere bevestiging aan. Bij de toenemende werkzaamheid te dezen heeft de metallographie door velerlei bijkomende ervaringen, ten aanzien van de behandeling en het technische gedeelte in het algemeen, het tot eene hoogst gewenschte volmaaktheid gebragt. Het is niet te betwijfelen, of deze belangrijke wijzen, om geschrevene of geteekende voorwerpen, door den druk, te vermenigvuldigen, zal door het publiek, bij nader bekend zijn met dezelve, veel meer dan tot nu toe gebezigd worden; vooral, daar zij in zoo menigerlei betrekking, zoowel door den kunstenaar als den man van beroep, met geringe kosten, voordeelig kan worden aangewend. Voornamelijk is op prijs te stellen, dat het overbrengen van oorspronkelijk schrift of teekening op de zinkplaat, zoo snel plaats heeft, en elke voortdruk, welke vervolgens weder overgedrukt kan worden, steeds met gelijke scherpte en duidelijkheid van het oorspronkelijke als zoodanig weder verschijnt. De metallographie kan door iedereen, al ware hij ook niet verder daarin bedreven, aangewend worden, zonder daarbij eenige andere bouwstof dan papier, pen en wat scheikundige inkt te gebruiken. Men behoeft slechts de chemische inkt (welke men het beste in het K. Lithographische instituut te Berlijn in kleine platte stukjes bekomt) zoo zuiver mogelijk in water op te lossen, alsmede het te beschrijven of te beteekenen papier voor vetvlakken te bewaren; dewijl dezelve bij het drukken zich ook mede vertoonen zouden. Voor het overige gebruikt men, even als bij elk ander schrift of teekening, eene gewone stalen pen, zonder, zoo als velen gelooven, het voorwerp omgekeerd op het papier te moeten brengen. De drukker prepareert dan de keer- of rugzijde van het blad met een zuur, legt de beschrevene zijde op de zinkplaat, en drukt zoo door middel eener rolpers het voorwerp op de plaat. Dit vertoont zich op dezelve, nadat het papier weggenomen is, omgekeerd. Nadat de afdruk zwart gemaakt en ingeperst is, wordt daarmede voortgegaan even als bij de overige drukwijzen gebruikelijk is. De boven omschrevene werkzaamheden vereischen slechts een tijdsverloop van omtrent 8 minuten.

Middel tegen de nadeelen van nieuwgebouwde woningen. — De nadeelen van het betrekken van niet behoorlijk uitgedroogde, nieuwe en in het muurwerk sterk gerepareerde gebouwen, en van versch gewitte en met metaalverwen pas geverwde kamers zijn menigvuldig; dewijl daardoor niet zelden den grond gelegd wordt tot ziekten van het onderlijf, aamborstigheid, verschillende koortsen, waterzucht, rhumatismen en jicht. Als beproefd middel om zulke woningen, wanneer zij betrokken moeten worden, gezonder te maken, kan, behalve het verversehen der lucht door het openen van deuren en vensters, aanbevolen worden het zetten van gebrande kalk in eenen hoek der kamers. Dezelve zuigt de vochtigheid uit den dampkring gretig in, en ongeveer 5 pond kalk is genoegzaam, om eene kamer, welke 18 voet lang en even zoo breed is, ten minste 6 maanden droog te houden. Tot vernietiging van den kalkdamp in versch gewitte kamers, kan het berooken met azijn aangewend worden. Dan nog doelmatiger bezigt men hiertoe brandende zwavel, kunnende men eene kamer van bovengemelde grootte door het verbranden van 4 lood zwavelstokken van alle kalkdamp bevrijden. Eene dergelijke voordeelige werking doet het branden van kruid; maar dit is, uithoofde van het daarmede gepaard gaande gevaar, niet onbepaald aan te bevelen.

Sterk kunstlicht. — In de Londensche Nationaal-gallerij werden onlangs proeven in het werk gesteld met het kunstlicht van DRUMMOND, daar hij de vlam van zuurstof- en waterstofgas op een kalkbol leidt. Eene Argand'sche lamp met parabolische reflectors gaf zulk een sterk licht van zich, dat zij, bij het omdraaijen, 44 Engelsche mijlen zigtbaar was. Dit werd echter door eene verbeterde inrigting nog overtroffen, waarbij men niet in staat was, het licht in de rigting der reflectielijn aan te zien. Het was op eenen afstand van 66 mijlen nog zigtbaar.

Het Arsenaal te Metz. — In den *Sentinelle de la Meuse* leest men het volgende: »Het arsenaal van Metz is een der grootste en schoonste van die Frankrijk bezit; niets kan halen bij deszelfs groote wapenzaal, waar, in eene met de daad bewonderenswaardige orde, wapenen, geweren, sabels, pistolen voor 150.000 man zoo kavallerie als infanterie verzameld zijn. Men merkt in deze zaal een wapen op, *de speelpop* van den Maarschalk *van Saxen* geheeten, zijnde eene soort van vesting-buks, die zeer ver draagt en op eene affuit rust. In de uitgestrekte binnenplaatsen zijn de bommen, granaten, kogels bij honderd-duizenden opgestapeld; de kanonstukken, houwitsers en ander krijgsmaterieel worden er in menigte gevonden. In de uitmuntende ijzergieterijen van Ayange worden de projectielen gegoten. Onder deze zooveel ontzag inboezemende metaal massa's is onder anderen *de Grijpvogel*, het langste zoowel als het sterkste stuk geschut, dat in Europa bestaat. Hetzelve is in 1529 gegoten en werd door het fransche leger, in 1800, te Ehrenbreitstein, nabij Coblentz veroverd. Dit slangstuk is 17 voeten lang en weegt 22.500 ponden. Deszelfs kulas heeft drie voeten diameter en deszelfs mond tien en halve duim; de geweldig groote affuit, waarop het rust, heeft 24 voeten lengte; de kogel die op het stuk ging had de zwaarte van 157 ponden, de lading kruid moest alzoo 52 pond bedragen. *Napoleon* had het plan dit slangstuk voor het hôtel der invaliden te Parijs te plaatsen, onder de restauratie wilde men het versmelten; het toeval alleen heeft dien schoone trioinf behouden. Jammer is 't, dat hetzelve, hoe schoon het ook zij, als het ware binnen een arsenaal verborgen wordt gehouden. Dit stuk heeft zijn naam gekregen, naar den fabelachtigen vogel, die nabij het zundgat, dat vierkant is, en relief staat afgebeeld."

Men vindt in de dagbladen melding gemaakt van een werk, waarin de schade en uitplunderingen worden opgesomd, welke de stad Hamburg, gedurende de Fransche heerschappij, ondervonden heeft. De kosten, der stad door de bezetting van Fransche troepen van den 19 November 1806 tot 31 October 1809 veroorzaakt, bedragen 11,331,311 franken. Met 1810 begon echter eerst regt het stelsel van roof en mishandeling. Onnoemelijk zijn de sommen, welke verloren gingen door het wegnemen en aanslaan der koopmansgoederen, te Hamburg in voorraad zijnde, en die, welke de verpleging der troepen in 1810, 1811 en 1812 gekost heeft. Het jaar 1813 alleen kostte de stad Hamburg 35 millioen franken. Het minste, dat aan generaals en ambtenaren, in rang met hen gelijk staande, dagelijks aan tafelgelden gegeven moest worden, waren 20 louis d'or; terwijl de officieren van minderen rang 3, 5, 10 louis d'or ontvingen. Hoe hooger de officieren in rang waren, des te moeijelijker waren zij te voldoen. Er waren militairen, die van de Hanzesteden dagelijks 48 louis d'or ontvingen, waarvan Hamburg ⅗ moest betalen. Dit had men maanden lang regelmatig dagelijks te betalen op straffe van groote inlegering van troepen. Eens kostte Hamburg de tafel van eenen generaal, die geen geld wilde hebben, maar slechts eene vrije tafel, nagenoeg 30,000 daalders in 26 weken.

In een Duitsch nieuwsblad vindt men de volgende opgaaf van branden, welke gedurende twee jaren in Silezie hebben plaats gevonden:

»In de provincie Silezie is gedurende de beide jaren 1832 en 1833 eene, naar het getal te rekenen, aan elkander vrij gelijke, doch in derzelver vernielende gevolgen zeer verschillende brandschade geleden. In het jaar 1832 hadden 476, in het volgende jaar 453 branden plaats. Gedurende het eerste jaar werden, ten gevolge van dien, in de steden 230 en op het platte land 2073, te zamen 2303 gebouwen van alle soort, waaronder 1190 stallen, schuren en loodsen vernield. Er bevonden zich geene kerken hierbij; van publieke gebouwen werden in de steden slechts één en ten platten lande 18 in de asch gelegd. In het jaar 1833, daarentegen, vernielde het vuur in de steden 691 en buiten dezelve 1608, gezamenlijk dus 2302 gebouwen, waaronder, wel is waar, 1219 stallen, schuren en loodsen, maar ook 2 kerken in de steden en 3 kerken op het land, benevens 22 publieke gebouwen. Van de alzoo vernielende gebouwen waren 1585 in het jaar 1832 en 1725 in het jaar 1833 meerendeels bij provinciale maatschappijen gewaarborgd, die in het jaar 1832 206,286 rth. en in het jaar 1833 362,676 rth. aan brandschade hadden te betalen.”

De britsche zeemagt telt thans 541 schepen, waarvan 148 in werkelijke dienst, doch zou er gemakkelijk 217 in een oogenblik beschikbaar hebben; van de opgemelde 541 zullen er omtrent 130 geen zee kunnen bouwen. De schepen van het zwaarste kaliber zijn de volgende: de *Caledonia* van 120 stukken in de Middellandsche zee; de *Trafalgar* van 120 te Woolwich; de *Royal Souvereign* van 120, te Portsmouth; de *St. George* van 120, te Plijmouth; de *Algiers* en de *Victory*, ieder van 110, te Pembroke; de *St. Joseph* van 110 te Plijmouth; de *Victorij* van 104 te Portsmouth; de *London* van 92, te Chatham; voorts de *India*, de *Vanguard*, de *Nile* en de *Hindostan*, van 92 en 80 stukken.

De Britsche landmagt telt 6 veldmaarschalken, 1 kommandant en chef der krijgsmagt, 90 generaals, 196 luitenant-generaals, 216 generaal-majoors, 295 luitenant-kolonels, 588 majoors, 1,515 kapiteins, 2,198 luitenants, 1,618 vaandeldragers en kornetten, 28 regimenten kavallerie, de lijfgarden daaronder begrepen; 106 regimenten infanterie, 2 brigade ligte troepen, 1 regiment artillerie, 1 korps ingenieurs, 1 koloniaal Afrikaansch korps, 1 korps tot den staf behoorende en 3 kompagnien veteranen van Terre Neuve; de effectieve sterkte van het leger bedraagt 89.000 man; de artillerie 12,237, en de geheele sterkte 113,149 man.

Het volgende is eene opgaaf der door Engeland gevoerde oorlogen. De oorlog, die in 1697 eindigde, heeft aan Engeland 21,500,000 pond sterl. en 180,000 menschen gekost; die van 1702, 43 millioen p. st.; die van 1739, 48 millioen p. st.; die van 1756, 111 millioen p. st. en 250,000 menschen; de Amerikaansche oorlog 139 millioen p. st. en 200,000 menschen; de laatste oorlog tegen Frankrijk 750 millioen p. st. Alle krijgvoerende partijen hebben daarbij gezamenlijk 2 millioen menschen verloren. In 1697 bedroeg de engelsche schuld 21,500,000 p. st., in 1815 daarentegen 1050 millioen p. st.

In een Engelsch dagblad vindt men de volgende opgaaf van het jaarlijksche verbruik van levensmiddelen binnen Londen.

De hoofdstad van Groot-Brittannie consumeert ieder jaar 150,000 ossen; 50,000 kalveren; 700,000 schapen, 250,000 lammeren, 200,000 varkens; het totale geldsbedrag van het jaarlijks verbruikt wordende vleesch wordt op 8,500,000 P. Sterl. geschat. Ter vischmarkt worden jaarlijks 340,000 ton visch van de waterzijde en 20,000 ton over land aangevoerd. Voorts worden er jaarlijks verbruikt 1,000,000 quarters tarwe; ongeveer 80,000 P. Sterl. aan gevogelte; 21,000,000 ponden boter; 25,000,000 ponden kaas; voor 1,000,000 P. Sterl. aan groenten en vruchten; 2,000,000 vaten ale en porter, elk van 36 gallons; 11,000,000 gallons van onderscheiden sterke dranken; 65,000 pijpen wijn; 7,900,000 gallons melk, afkomstig van 9,600 koeijen, enz.

Mengelingen.

ZELDZAAM HUWELIJKS PROCES.

Te *Parijs* leefde twee kooplieden vele jaren lang in naauwe vriendschappelijke vereeniging. Zij dreven eenerlei handel en alzoo beide in hunne zaken gelukkig waren en een aanzienlijk vermogen bezaten, zoo stoorde niets hunne eensgezindheid. Een van hen had eenen zoon, de andere eene dochter, beide van gelijken ouderdom. De vriendschappelijke gezindheid der ouders ging op de kinderen over en bij hun opwassen veranderde dezelve in de teederste liefde. De ouders zagen dit en verheugden zich daar over; reeds was men willens de jonge gelieven door den band des huwelijks te vereenigen, toen een rijk pachter eene neiging voor de jonge maagd opvattede en haar ten huwelijk vraagde. De schijn van een glanzend geluk verleidde de ouders van het meisje, hetwelk in weerwil van al haar tegenkanten, genoodzaakt werd den pachter te huwen.

Zoo groot de teederheid was, waarmede de ongelukkige ook nog na hare huwelijksverbindtenis aan haren voormaligen geliefde dacht, zoo nam zij echter het besluit, de huwelijkstrouw in geenerlei wijze te schenden, maar zoo veel mogelijk zijn beeld uit hare ziel te verbannen. De treurigheid, waarin haar dit besluit stortte, veroorzaakte haar na eenigen tijd eene ziekte, waarin zij haar bewustzijn, zoo geheel verloor, dat men haar voor dood hield en begroef.

De minnaar, die van dit treurig lot zijner vorige geliefde narigt kreeg, en zich herinnerde, dat zij reeds voorheen eenen hevigen aanval van slaapziekte gehad had, vleide zich, dat zij misschien ook thans nog in leven zou kunnen wezen. Deze gedachte stilde eenigzins zijne smart, hij kocht den doodgraver om, groef haar met deszelfs bijstand des nachts op, en droeg haar naar zijn huis. Aldaar stelde hij alle mogelijke middelen in het werk, om haar in het leven terug te roepen en had eindelijk de vreugde van te zien, dat zijne moeiten niet vergeefs waren.

Men kan zich voorstellen, hoe groot de verbazing der weder levendige gewordene was, toen zij zich in een vreemd huis en in de armen van haren vorigen minnaar zag, die haar alles verhaalde, wat met haar was voorgevallen. Zij vernam, hoe veel zij haren bevrijder verschuldigd was, en de liefde, die den pligt jegens haren gemaal deed zwijgen, gaf haar de gedachte in, na haren volkomene genezing met haren minnaar naar *Engeland* over te steken; hier leefden beide, gedurende verscheiden jaren, in de gelukkigste vereeniging met elkander. Eindelijk na verloop van tien jaren verlangden zij beide naar *Parijs* terug te keeren. Zij kwamen ook gelukkig te *Parijs* aan, en namen, in het zekere vertrouwen, dat niemand eenig vermoeden scheppen of den zamenhang der geschiedenis ontraadselen zou, in het geheel geene voorzigtigheid in acht om zich te verbergen. Toevallig ontmoette echter de pachter op eene openbare wandeling zijne voormalige vrouw. Deze aanblik maakte eenen zoo levendigen indruk op hem, dat de zekere bewustheid van haren dood niet in staat was denzelven uit te wisschen. Hij trachtte met haar in gesprek te komen en verliet haar (ofschoon zij hare spraak veranderd had, om hem te verbijsteren), in de volle overtuiging, dat hij niet gedwaald had.

Het wonderbare van dit toeval, gaf ongetwijfeld aan deze vrouw in zijne oogen eene grootere waarde, dan zij in zijn huwelijk gehad had. Hij ontdekte niettegenstaande al de behoedzaamheid, waarmede de beide gelieven zich van nu af aan trachteden te verbergen, eindelijk toch haar verblijf, en eischte zijne voormalige vrouw geregtelijk weder terug.

Vergeefs zocht de minnaar de aanspraken te doen gelden, die hem zijne moeiten, om de vrouw weder in het leven te brengen, op haar gegeven hadden. Vergeefs stelde hij voor, dat zij zonder hem gestorven zou zijn, dat zijne partij door haar te laten begraven, van alle regt op haar persoon afstand gedaan had, dat men hem dus van eenen moord kon beschuldigen, dewijl hij zich om de zekerheid van haren dood niet genoegzaam bekommerd had. Vergeefs bragt hij nog meer andere en zinrijker gronden bij, welke hem de liefde ingaf. Hij bemerkte echter dat de regterlijke uitspraak niet gunstig voor hem zou uitvallen, en oordeelde het derhalve niet verstandig een beslissend vonnis af te wachten, maar begaf zich met zijne geliefde buiten 's lands, waar zij het overige van hun leven gerust doorbragten.

EENE MEER DAN WIJSGEERIGE ONVERSCHILLIGHEID.

De abt MOLIÈRES, een vriend van MALEBRANCHE, en lid der Fransche Academie, die in 1742 te *Parijs* overleed, was een zeer bekwaam Natuurkundige. Geheel in de diepe studie zijner wetenschap verzonken, bezat hij eene meer dan wijsgeerige onverschilligheid jegens alle voorvallen des levens. Hij woonde in het *College de France*, en arbeidde gewoonlijk in bed, met een blad papier op de knien, en rondom door boeken en instrumenten omgeven. Op zekeren dag, dat zijne klerk en zijn bediende uitgegaan waren, drong een stoutmoedig roover in de kamer, waarin de abt zijn verblijf hield.

»Wat is er van uwen dienst?” vraagde MOLIÈRES.

»Uwe beurs;” gaf hem de roover barsch ten antwoord.

Gelaten haalde de abt van onder zijn hoofdkussen den sleutel van zijne secretaire voor den dag, reikte denzelven den roover toe, en zeide: »maar draag toch zorg, dat gij mijne papieren niet in de war brengt; dat verzoek ik u ernstig.” Na deze woorden ging hij voort met schrijven. Alzoo de roover wat lang met zijn onderzoek talmde, herhaalde de abt van tijd tot tijd deze woorden: »breng toch mijne papieren maar niet in de war.” Toen eindelijk de roover genoeg had, ging hij weder heen, en liet de deur openstaan.

»Mijnheer, Mijnheer!” riep de abt hem achterna. De roover was onbeschaamd genoeg, om op dit geroep weder terug te komen, om te hooren, wat hij van hem wilde.

»Wees toch zoo goed, en doe de deur toe,” zeide de abt, »het is zeer koud.”

VERBAZENDE TAALGELEERDHEID.

Als een nieuwe CRICHTON, dat wil zeggen: wonder van geleerdheid, onderscheidt zich de heer SAMUEL LEE, die, onlangs, tot hoogleeraar in de *Arabische* taal aan de hooge school te *Cambridge* is beroepen, alwaar hij onderwijs geeft in het *Latijn*, *Grieksch*, *Hebreeuwsch*, *Chaldeeuwsch*, *Samaritaansch*, *Arabisch*, *Perzisch*, *Hindostansch*, *Fransch*, *Duitsch*, *Italiaansch*, *Ethiopisch*, *Koptisch*, *Maleisch* en *Bengaalsch*. In al deze talen, of over dezelve, heeft hij werken geschreven.

Advertentien.

Scheepstijdingen.

UITGEKLAARD.

Den 7den dezer, het Schip *Susanna Maria*, Kapt. C. SPIEGELBERG q.q., naar *Amsterdam*; lading: 374 vaten Suiker, 16 balen heele- en 1 dito gebroken Koffij.

Te Paramaribo, ter Boekdrukkerij van B O O N & Co.